

<http://www.community-learning.org.uk/index.asp?MainID=5678>

Activerend begeleid digitaal leren

Grasduinen in tools voor lectoren

zomer 2008

Martine De Zitter
Joke Knockaert
Henk Sap
Philippe Bocklandt

Inleiding

In onze opleiding is er de laatste jaren nogal wat veranderd: een nieuw curriculum, flexibilisering, semesterialisering, een nieuwe positionering van bachelor en master, meer online, minder contacturen ...

In deze brochure willen we enkele mogelijkheden aanbieden aan lectoren die met studenten een stapje verder willen zetten in de richting van activerend begeleid digitaal leren.

Daarbij vertrekken we van onze ervaringen met:

- het uitwerken van cursussen via afstandsonderwijs en begeleide zelfstudie voor de opleiding 'Social Worker' in Tanzania,
- het ontwikkelen van olods in onze eigen voltijdse en deeltijdse (Delta) opleiding Sociaal Werk,
- het werken met diverse digitale hulpmiddelen binnen het project in de Kenniskring Open en afstandsleren.

Deze brochure wil een wegwijzer en een eerste kennismaking zijn.

In een voorwoord formuleert onze opleidingsdirecteur het belang en de plaats van deze digitale hulpmiddelen.

Daarna omschrijven we wat we bedoelen met 'activerend begeleid digitaal leren'.

Vooraleer we aan concrete digitale hulpmiddelen toe zijn, verduidelijken we enkele belangrijke didactische keuzes die, volgens ons, centraal staan bij het gebruik van gelijk welk digitaal hulpmiddel.

De kern van deze brochure bestaat uit een 20-tal 'werkfiches' met digitale hulpmiddelen om het activerend leren van studenten te begeleiden. Per digitaal hulpmiddel formuleren we wat het inhoudt, wat voordelen en valkuilen zijn, hoe je het in de Arteveldehogeschool kan bekomen en waar je meer info vindt.

Tenslotte sluiten we deze brochure af met een begrippenlijst en een lijst met stimulerende links en een bronnenlijst.

We hopen vooral dat het grasduinen in deze brochure stimulerend mag werken om jouw communicatie met studenten verder te verrijken.

Martine De Zitter
Joke Knockaert
Henk Sap
Philippe Bocklandt

zomer 2008

Voorwoord

In een gedigitaliseerde samenleving die de nadruk legt op levenslang leren, hebben onderwijshervormingen onvermijdelijk tot gevolg dat de digitale kennisoverdracht sterk wint aan belang. Zelfstudie, het kunnen studeren op eigen maat, tempo, en wijze, niet op de campus maar van thuis of eender waar, het is een trend die drijft op de technologie van vandaag.

Het internet en de media- en communicatietechnologie in het algemeen zijn een integraal onderdeel van de leefwereld van jongeren; zij internaliseren de technologie en het gebruik ervan al van in de pampers. Onze studenten van nu en van de toekomst gebruiken het internet als een alledaags gegeven. Vermoedelijk zullen zij hoe langer hoe meer vragen om dat aspect van hun leefwereld ook in het onderwijs te integreren.

Omdat we daarnaast ook nog eens als opleiding gevraagd worden rekening te houden met de variatie aan individuele leerstijlen tussen de studenten zoeken wij dus naar vormen van digitale ondersteuning van leerprocessen. Het project waaruit deze tekst is ontstaan, heeft als uitgangspunt dat digitale leervormen stimulerend ('activerend') kunnen werken voor mensen die zonder deze leervormen minder gemotiveerd studeren, of niet eens zouden kunnen studeren.

Er is in onze opleiding sociaal werk veel ruw materiaal waarop een dergelijk project kan bouwen. We hebben namelijk een grote verscheidenheid aan didactische vormen. We hebben ervaring met lesvormen op afstand, tot in Afrika, we hebben ervaring met werkstudenten, en binnen de grote groep vakken voor de reguliere student is de diversiteit aan leervormen groot. We kregen dan ook vanuit de kenniskring 'open en afstandslernen' de kans om te experimenteren met digitaal begeleid leren.

Zoals deze brochure aantoont zijn er veel mogelijkheden voor begeleid digitaal leren. Het komt er op aan deze leervorm de juiste plaats te geven, vanuit een visie op de optimale voorbereiding van jongeren op ons beroep. Zo zien we meteen zowel mogelijkheden als grenzen. Onder de mogelijkheden digitaal leren kunnen we bijvoorbeeld bedenken dat het voor veel studenten aantrekkelijker ('leuker') zal worden om te studeren, aangezien digitale communicatie hun leefwereld is. Daarnaast zou het voor veel oudere studenten die niet kunnen voldoen aan de eisen van onderwijs in contacturen de kans geven van hoger onderwijs te genieten. Voor lectoren kan het ruimte vrijmaken uit de talrijke voorziene contacturen zonder in te boeten op contact met de student.

Maar er zijn ook grenzen. Het belang van 'real life' sociale interactie tussen lector en student en tussen studenten onderling is voor bepaalde leervormen en vakken zeer belangrijk en onvervangbaar. Een elektronische leeromgeving blijft altijd een virtuele leeromgeving. Het komt er bij het gebruik van digitale ondersteuning altijd op aan te beoordelen wanneer het een toegevoegde waarde heeft en wanneer het ten koste zou gaan van het leerproces omdat het elementen van sociale interactie (bijvoorbeeld de non-verbale communicatie) niet kan vervangen. Deze brochure geeft alvast een aantal goede aanzetten.

De technische mogelijkheden zijn nu al aanzienlijk maar zullen in de toekomst enorm toenemen. De zoektocht naar manieren om deze technologie te integreren in ons onderwijs is dus zeer zinvol. Deze brochure kan een aanzet zijn om hier over na te denken en begeleid digitaal leren in ons programma te integreren.

Kris Thienpont
Opleidingsdirecteur

Inhoudstafel

Inleiding	2
Voorwoord	3
Inhoudstafel	4
1. Over 'activerend begeleid digitaal leren' gesproken	5
2. Didactische keuzes ... aanraders voor je start	6
2.1. Over schermlezen	6
2.2. Didactische keuzes	7
2.3. Over het structureren van materiaal	7
2.4. Over het maken van oefeningen en opdrachten	8
3. Hulpmiddelen voor activerend begeleid digitaal leren	10
• SoftChalkLessonBuilder	11
• Hot Potatoes	12
• Q-port	13
• DiLeAHS / Dokeos	14
• Mindmaps tools	16
• Bestanden opslaan als PDF	18
• Powerpoints inpakken voor CD of internet	19
• (Hyper)links maken	20
• Zippen van grotere bestanden	21
• Articulate ingesproken PowerPoint presentaties	22
• Vlot illustraties en foto's bekijken	23
• Beeldmateriaal comprimeren via Office	24
• Beeldmateriaal comprimeren via EasyResize	25
• Beeldbewerking met Gimp	26
• You Tube ea videotjes	27
• De BV-databank	28
• Digit@le Did@ctiek	29
• Good Practices themasite	30
• CoWeB	31
4. Een begrippenlijst	32
5. Stimulerende links	37
6. Bronnenlijst	38

1. Over 'activerend begeleid digitaal leren' gesproken

Activerend begeleid digitaal leren ... een combinatie van drie bijvoeglijke naamwoorden en een werkwoord.

Het werkwoord '**leren**' verwijst naar waar het eigenlijk allemaal om gaat. We willen de student helpen bij het verwerven van de vooropgestelde competenties: een combinatie van vaardigheden, kennis en houdingselementen die moeten bijdragen tot een grotere beroepsbekwaamheid.

Dat 'leren' van studenten willen we stimuleren op drie manieren:

- We willen niet zomaar inhouden aanbieden via tekstmateriaal maar we willen het materiaal op zo'n wijze aanbieden dat het het leren van studenten activeert. We willen hulpmiddelen aanbieden om studenten te prikkelen, uit te dagen, te stimuleren om de aangeboden inhouden actief te verwerken.
Activerend leren dus.
- We willen ook hulpmiddelen aanbieden die studenten stap voor stap helpen om die inhouden te verwerven, te begrijpen, toepassingen te herkennen, zelf toepassingen te maken ... Activerend **begeleid** leren dus.
- Ten derde maken we in deze brochure de keuze om dié hulpmiddelen voor te stellen die het leren stimuleren via gebruik van ICT-mogelijkheden. Andere hulpmiddelen (bijv. rond het uitwerken van cursusteksten) worden door andere diensten uitgewerkt. In deze brochure willen we graag onze zoektocht en ervaringen delen i.v.m. het ontwikkelen van ICT-ondersteunende leermogelijkheden.
Vandaar dus 'activerend begeleid **digitaal** leren'.

Deze hulpmiddelen willen studenten dus vooral aanzetten om zelf aan de slag te gaan met het studiemateriaal. Ze komen niet in de plaats van de hoorcolleges of gaan die ook niet vervangen. We beschouwen ze eerder als aanvullende didactische werkvormen bij wat we via contacturen met studenten bespreken.

2. Didactische keuzes ... aanraders voor je start

Welke digitale hulpmiddelen we ook inschakelen, het blijft mensenwerk om ze op een goede manier uit te werken en te gebruiken.

Het blijven didactische instrumenten waarbij de keuzes die de lector maakt om een bepaald hulpmiddel in te zetten en de wijze waarop hij het gebruikt en invult, van cruciaal belang zijn voor het goed functioneren van dit ondersteunend materiaal.

Vermits het om digitaal materiaal gaat, gelden er andere 'spelregels' dan bij het gebruik van bijvoorbeeld een geschreven cursus.

Daarom presenteren we eerst een aantal feiten in verband met 'digitaal lezen'.

Vervolgens maken we een aantal keuzes die we bij het uitwerken van 'activerend begeleid digitaal leren' consequent willen toepassen bij alle hulpmiddelen die we willen gebruiken.

Ten derde formuleren we enkele aanbevelingen in verband met het structureren van studiemateriaal.

Ten vierde geven we enkele suggesties omtrent het opstellen van opdrachten, een wezenlijk gegeven bij activerend leren.

2.1. Over schermlezen¹ ...

Wist je ...

... dat 79 % van de lezers een tekst op een scherm 'scannen' en slechts 16 % die teksten woord voor woord lezen (Morkes en Nielsen, 1997).

Het is daarom belangrijk dat tekstalinea's ver genoeg van elkaar staan.

... dat lezen vanaf een scherm 25 % langzamer gaat dan lezen vanaf papier (Knol, 2001).

De omvang van webinhoud moet mede daarom 50% zijn van een papieren versie.

... dat de online-gebruiker meestal zelf bepaalt in welke volgorde hij/zij een site leest (Morris, 1999). Veelal is dat niet lineair.

Maak daarom de inhoud van een pagina 'self contained' en laat de inhoud dus niet afhangen van topics op een voorgaande pagina.

... dat decoratieve toepassingen zelden een positief effect hebben en vaak zelfs verwarrend werken. (Wetzel, 1994, Dekeyzer, 2001). Ze geven geen betere leerresultaten en leiden de aandacht af van de essentie.

Daarom is de belangrijkste vraag in de keuze van de presentatievorm: wat is de essentie van wat ik te vertellen heb? Wat wil ik overbrengen? Zet daarom je filmpjes en/of foto's best in een open te klikken bijlage.

... dat, als de lezer langer dan 7 seconden moet wachten op reactie van het computerprogramma, hij zijn interesse kwijt geraakt (Bickford, 1997). De wachttijd hangt vaak af van factoren die de ontwikkelaar van software niet kan beïnvloeden (bandbreedte, hoeveelheid netwerkverkeer ...). De laadtijd van een programma wordt negatief beïnvloed door grote objecten (foto's met hoge resolutie, grote audio- en videobestanden ...).

Daarom is het zinvol de lezer op de hoogte te houden van de voortgang van het laden (met een voortgangsmeter) of van comprimerende programma's (zie fiches).

¹ DEKEYSER, H. en SCHUWER, R., Ontwikkelen van kennisbanken en digitale leermaterialen. Open Universiteit Nederland, 2005, p. 11.

2.2. Didactische keuzes

Rekening houdend met bovenstaande feiten en vanuit ervaringen van studenten bij het gebruik van de hulpmiddelen die we in volgend deel presenteren, willen we enkele keuzes bij 'activerend begeleid digitaal leren' consequent toepassen:

- Ten allen tijde moet de student zicht hebben op een **overzichtelijke** structuur:
 - over de leerstofeenheid,
 - over het gehele hoofdstuk,
 - over de gehele cursus.

Omdat we dit een essentiële keuze vinden, werken we dit verder uit in punt 2.3.

- Omdat we bij het uitwerken van het studiemateriaal oog hebben voor de verschillende leerstijlen van studenten, zorgen we voor **afwisseling** in leermateriaal. Op die manier kunnen studenten de leerstof op verschillende manieren actief verwerken, naar gelang hun leerstijl of voorkeur van het moment. We denken hierbij aan afwisseling tussen:
 - uitgeschreven tekst;
 - PowerPoint die dezelfde info op een andere manier weergeeft;
 - illustraties, foto's en video's;
 - schema's;
 - pop-ups om begrippen te verduidelijken;
 - verdiepende info (need or nice to know);
 - verbredende info (need or nice to know);
 - diverse soorten oefeningen, waarop we in punt 2.4. dieper ingaan.
- Bij het uitwerken van het studiemateriaal kiezen we voor een aantrekkelijke, leerstimulerende **lay-out**.
- We besteden aandacht aan **technisch vlot** bereikbare informatie voor de student met korte wachttijden bij het openen van links. Concreet betekent dit:
 - dat de laadtijd van aan te klikken pop-ups, PowerPoint, filmfragmenten, illustraties maximaal 7 seconden is en dat als de laadtijd toch langer is, dit voor de student vooraf duidelijk is.
 - dat gezocht wordt naar gebruiksvriendelijke software en dat die eventueel aan het bestand gekoppeld wordt.

2.3. Over het structureren van materiaal

Omdat het uit te werken leermateriaal vaak gepercipieerd wordt als de 'vervanging van wat we als lector zouden zeggen' zijn we dikwijls geneigd om erg breedvoerig de inhoud aan te brengen. Houd de **inhoud beknopt** zodat de essentie zeker duidelijk is:

- gebruik **korte zinnen**;
- formuleer **de essentie bij het begin** van een paragraaf;
- breng **korte leerstofeenheden** die zonder veel scrollen op het scherm zichtbaar zijn.

Het is voor de student duidelijk en verhelderend als hij of zij in het studiemateriaal telkens **dezelfde structuur** herkent. Daarom zorgen we dat:

- elke leerstofeenheid start met **concrete doelen** en de beoogde **leerresultaten**;
- een leerstofeenheid waar mogelijk eindigt met **een toets**;
- we consequent gebruik maken van **icoontjes** voor: doelstellingen, voorbeelden, oefeningen, citaten, extra leesmateriaal;
- een aantrekkelijke **bladspiegel** en **lay-out**;
- een consequente **indeling** en **nummering** van de tekst.

2.4. Over het maken van oefeningen en opdrachten².

Bij het uitwerken van activerend digitaal studiemateriaal kunnen oefeningen en opdrachten diverse doelen beogen. Het is belangrijk daarbij bewuste keuzes te maken en die ook aan de student te verduidelijken.

We onderscheiden:

- o oefeningen waarbij de student zelf kan toetsen of hij/zij de leerstofeenheid begrijpt (zelfevaluatie-opdrachten). Hierbij is uiteraard de standaardfeedback die hij krijgt cruciaal om het verdere leerproces te sturen;
- o afsluitende toetsen (docentevaluatieopdrachten) waarbij de docent toetst of de leerstof begrepen is;

Bij de eerste soort oefeningen met gesloten antwoorden bestaat de feedback minimaal uit 'juist' of 'fout'. Uitgebreidere feedback met wat er in het antwoord juist is en waar het fout loopt, is vanzelfsprekend beter maar dit veronderstelt dat de lector zicht heeft op de meest gangbare antwoord(fouten) die de student maakt.

Bij de opdrachten en oefeningen met gesloten antwoordmogelijkheden zijn er dan nog verschillende soorten toetsen mogelijk. We denken hierbij onder andere aan:

- invuloefeningen, waarbij de studenten bepaalde begrippen moet invullen in een tekst;
- oefeningen waarbij studenten teksten of tekstfragmenten met elkaar moet verbinden;
- multiple choice oefeningen waarbij de studenten het juiste antwoord moeten kiezen uit een reeks opgegeven alternatieven;
- kruiswoordraadsels waarbij de studenten begrippen kunnen inoefenen;
- oefeningen waarbij studenten woorden of letters in de juiste volgorde moeten plaatsen;
- oefeningen waarbij studenten moeten antwoorden met: waar / onwaar;
- oefeningen waarbij studenten onderdelen van een figuur of schema benoemen.

Deze oefeningen worden door sommige studenten niet enkel gebruikt als toetsmiddel maar ook als leermiddel. Het maken van deze oefeningen is dan een manier om de leerstof te begrijpen.

Daarnaast zijn er ook:

- o toepassingsopdrachten om te toetsen of de student de aangebrachte inhoud in praktijksituaties kan gebruiken;
- o meningvormende opdrachten

Bij deze laatste soort opdrachten is een standaard feedback niet mogelijk, gezien het open karakter van de vragen. De ingevulde opdrachten kunnen aan de lector bezorgd worden, die dan zorgt voor individuele feedback op de uitgewerkte opdrachten. Bij het werken met grotere groepen studenten is dit vaak niet haalbaar. Toch is deze vraag om feedback zinvol en vragen studenten daar ook naar. Deze vraag lijkt ons volledig terecht en er dient dan ook gezocht te worden naar een manier waarop studenten zichzelf kunnen bijsturen en verder bekwamen op basis van de reactie die zij kregen op eerdere opdrachten.

² BALLEGEER, C., BORREMANS, A. ea, Handleiding voor het cursusteam, Brussel, Studiecentrum Open Hoger Onderwijs, 1992, blz. 53.

Het is hoe dan ook belangrijk om opdrachten en oefeningen in te bouwen die gelijkaardig zijn aan de reële examenvragen en -opdrachten.

Rowntree³ formuleerde volgende suggesties bij het maken van opdrachten:

- indien studenten misvattingen hebben over bepaalde inhouden kan een opgave gegeven worden om deze weg te werken;
- gebruik figuren, tabellen en tekeningen als uitgangspunt voor opgaven. Laat studenten zelf dit materiaal lezen en interpreteren;
- laat studenten zoveel mogelijke deducties, conclusies en samenvattingen maken;
- vermijd vage of niet-relevante opdrachten en pseudoactiviteiten; vragen en opgaven moeten duidelijk en ondubbelzinnig geformuleerd worden zodat de student precies weet wat hij moet doen en verder geen uitleg nodig heeft;
- geef enkel opdrachten die de doelgroep normalerwijze aankan en die van de gepaste lengte zijn; bij complexe opgaven is voorstructurering gewenst;
- vraag van de student één activiteit voor elke belangrijke idee of werk één grote opgave uit voor een geheel van inzichten;
- bedenk opdrachten die aansluiten bij de ervaringswereld van de student;
- bij een cursus bestemd voor een heterogene doelgroep kan men eraan denken rolspecifieke taken te geven bij een gebruiksneutrale tekst;
- opgaven moeten afwisselend zijn; zodra het een routine wordt, zullen zij de student niet meer motiveren;
- hou steeds de doelen van de cursus voor ogen;
- denk aan uw eigen leerproces;
- denk aan de oefeningen uit het contactonderwijs en ga na hoe ze gebruikt worden in het afstandsonderwijs.

³ ROWNTREE, D. (1986a), Developing courses for students, Londen, Mc Graw-Hill
ROWNTREE, D. (1986b), Teaching through self-instruction. A practical handbook for course developers.

3. Hulpmiddelen voor activerend begeleid digitaal leren

Bij het beschrijven van enkele hulpmiddelen voor activerend begeleid digitaal leren, gebruiken we telkens dezelfde structuur.

We geven bij elk hulpmiddel:

- de naam van het hulpmiddel;
- het doel van het hulpmiddel;
- een korte beschrijving van het hulpmiddel;
- een overzicht van voordelen en valkuilen van dit hulpmiddel;
- een wegwijzer waar je in of via de Arteveldehogeschool aan dit hulpmiddel kan geraken;
- een verwijzing waar je iets meer over dit hulpmiddel kan vinden.

We maken er als het ware technische fiches van.

Het gaat bij deze digitale hulpmiddelen om:

- specifieke didactische programma's die ontworpen zijn voor activerend begeleid digitaal leren (zoals bijvoorbeeld SoftChalkLessonBuilder);
- hulpmiddelen om materiaal te ordenen en te structureren;
- technische hulpmiddelen die kunnen ingezet worden bij begeleid digitaal leren (zoals bijvoorbeeld: hoe download ik Youtubefilmpjes);
- een aantal gegevensbanken, waarin voorbeelden van 'good practices' worden verzameld.

Concreet komen de volgende digitale hulpmiddelen aan bod:

Hulpmiddelen om digitale lessen of oefeningen uit te werken	
• SoftChalkLessonBuilder	11
• Hot Potatoes	12
• Q-port	13
Hulpmiddelen om materiaal te ordenen en structureren	
• Dileahs / Dokeos	14
• Mindmaps tools	16
Technische hulpmiddelen	
• Bestanden opslaan als PDF	18
• Powerpoints inpakken voor CD of internet	19
• (Hyper)links maken	20
• Zippen van grotere bestanden	21
• Articulate ingesproken Power Point presentaties	22
Tools voor het gebruiken van beeldmateriaal	
• Vlot illustraties en foto's bekijken	23
• Beeldmateriaal comprimeren via Office	24
• Beeldmateriaal comprimeren via EasyResize	25
• Beeldbewerking met Gimp	26
• You Tube ea videotjes	27
Gegevensbanken met goede praktijk	
• De BV-databank	28
• Digit@le Did@ctiek	29
• Good Practices themasite	30
• CoWeB	31

SoftChalkLessonBuilder

Waarover gaat het

SoftChalkLessonBuilder is een programma waarmee je schriftelijk studiemateriaal op het web kunt plaatsen. Het programma werkt op basis van een aantal ingebouwde sjablonen.

Een korte beschrijving

Je kunt SoftChalk gebruiken als een tekstverwerker waarmee je gemakkelijk een professioneel ogende website kan maken.

Je kunt er werken met:

- html-pagina's,
- pop-up teksten,
- tekeningen,
- foto's en video's,
- links,
- interactieve toetsen

Voordelen ?

- Je kunt er vrij snel een erg professioneel uitziende website mee construeren. Je moet je niet echt bekommeren om opmaak. De ingebouwde sjablonen doen dit voor jou.
- Je kunt je lessen via Dileahs op het internet plaatsen, maar ze zijn net zo goed op een CD te branden en dus ook zonder internet te gebruiken.

Valkuilen ?

- Als je gewoon bent om met MS Word te werken, merk je snel dat je in SoftChalk veel beperkter bent qua opmaakmogelijkheden. Door de ingebouwde sjablonen, kan je de vorm /lay-out minder aanpassen aan jouw wensen en verlangens. In de mate je je meer kan schikken in wat SoftChalk jou aanbiedt, zal je je minder gefrustreerd voelen.

Hoe via de Arteveldehogeschool aan dit hulpmiddel geraken?

Ga naar de ICTO info-site op de portaalsite van Dileahs.

Je vindt daar het SoftChalk Lessonbuilder met een informatiepakket en handleiding.

Als je daar op klikt, kom je bij een nieuw blad waar je het programma kan downloaden.

Waar kan je iets meer over dit hulpmiddel vinden?

Er is uiteraard de website: <http://www.softchalk.com/>

Daarnaast vind je op DiLeaAHS ook een aantal mooie voorbeelden op: <http://project.arteveldehs.be/icto/icto/softchalk.asp>.

Hot Potatoes

Waarover gaat het

Hot Potatoes is een programma waarmee je vijf types van interactieve internetoefeningen kan aanmaken.

Een korte beschrijving

Hot Potatoes biedt 5 types van oefeningen aan:

- JClose: hiermee kan je een invuloefening maken, waarbij de studenten bepaalde begrippen moet invullen in een tekst;
- JMatch: hiermee kan je een oefening maken, waarbij de studenten teksten of tekstfragmenten met elkaar moet verbinden (matchen);
- JQuiz: hiermee kan je een oefening maken, waarbij de studenten zelf het antwoord zoeken i.p.v. het antwoord te kiezen uit een lijst (meerkeuzevragen);
- JCross: hiermee kan je een kruiswoordraadsel maken, waarbij de studenten begrippen kunnen inoefenen;
- JMix: hiermee kan je een oefening maken, waarbij studenten woorden of letters in de juiste volgorde moeten plaatsen.

Voordelen?

- Hot Potatoes biedt een aantrekkelijke lay-out.
- Het programma is erg gebruiksvriendelijk.
- Je kunt hints inbouwen en ook directe feedback is mogelijk.

Valkuilen?

- Hot Potatoes is in eerste instantie voor het basis- en eventueel secundaire onderwijs gemaakt. Toch kan je deze tool ook gebruiken om studenten in het hoger onderwijs in hun leerproces te activeren.
- Je kunt alleen maar oefeningen maken met gesloten antwoordmogelijkheden en dit is beperkend om een aantal doelstellingen te toetsen. Anderzijds kun je bij elke antwoordmogelijkheid feedback voorzien wat het leerproces bevordert.

Hoe via de Arteveldehogeschool aan dit hulpmiddel geraken?

Je kunt het programma gratis downloaden via: <http://hotpot.uvic.ca/>

Je moet dan wel een account aanmaken als leraar en dan wordt je paswoord via mail doorgestuurd.

Waar kan je iets meer over dit hulpmiddel vinden?

Zeer handige handleidingen vonden we bij:

- <http://users.pandora.be/henk.verdru/hotpot/>
- http://www.projectx2002.org/Hot_Potatoes/hot_potatoes_intro.htm
- <http://hotpot.klascement.net/>

Op de site van klascement vind je een startpagina met alle info en toepassingen met Hot Potatoes. Je kunt hier ook een online Hot Potatoes cursus starten.

Q-Port

Waarover gaat het

Q-Port is een Artevelde-eigen programma waarmee je een aantal types van interactieve internetoefeningen kan aanmaken.

Een korte beschrijving

Q-Port biedt diverse types van oefeningen aan:

- oefeningen op basis van meerkeuzevragen,
- oefeningen op basis van een lege ruimte die studenten kunnen invullen,
- oefeningen waarbij studenten begrippen en/of tekstfragmenten kunnen koppelen,
- oefeningen waarbij studenten moeten antwoorden met: waar / onwaar.

Voordelen?

- Met Q-Port kan je via verschillende vraagsoorten snel een duidelijk overzicht krijgen van welk lesdeel de studenten nog niet goed onder de knie hebben.
- Je kunt studenten automatisch en direct feedback geven op deze oefeningen.
- Je kunt ook een vragenbank aanmaken. Je kunt vervolgens bij het opstellen en publiceren van een toets, x aantal willekeurige vragen uit de vragenbank laten ophalen.

Valkuilen?

- Q-Port lijkt ons minder gebruiksvriendelijk dan andere soortgelijke programma's (o.a. Hot Potatoes).
- Je kunt alleen maar oefeningen maken met gesloten antwoordmogelijkheden en dit is beperkend om een aantal doelstellingen te toetsen. Anderzijds kun je bij elke antwoordmogelijkheid feedback voorzien wat het leerproces bevordert.

Hoe via de Arteveldehogeschool aan dit hulpmiddel geraken?

Je vindt Q-Port met een informatiepakket en handleiding op de ICTO info-site op de portaalsite van Dileahs.

Om in te loggen in Q-port dienen medewerkers en studenten van de Arteveldehogeschool de link [Aanmelden \(Arteveldehogeschool\)](#) te volgen en hun ahs-login en ahs-paswoord op te geven.

Wanneer je voor de eerste maal inlogt, zal je merken dat er bovenaan in de blauwe balk enkel Mijn werkruimte staat. In dat geval neem je contact op met Stijn Mistiaen (09/235.20.64 of stijn.mistiaen@arteveldehs.be) om een toetsenpagina aan te laten maken. Eens die pagina is aangemaakt, kan je zoveel toetsen aanmaken als je maar wil.

Waar kan je iets meer over dit hulpmiddel vinden?

Op DiLeAHS vind je op de ICTO info-site:
<http://project.arteveldehs.be/icto/icto/menu.asp> een handleiding voor lesgevers.

Dileahs / Dokios

Waarover gaat het

DiLeAHS, de digitale leeromgeving van de Arteveldehogeschool, is gebaseerd op de open source software Dokeos.

Je kunt op DiLeAHS voor jouw olod een cursus aanmaken. Studenten die inschrijven op jouw cursus, kunnen (actief) aan de slag met de documenten en toepassingen die je voorzien hebt. Dit betekent niet dat je de volledige 'papierene' cursus op DiLeAHS plaatst. Je kunt het digitaal leerplatform wel gebruiken om extra lesmateriaal, oefeningen of interessante links aan te bieden.

Een korte beschrijving

Een greep uit de mogelijkheden van deze digitale leeromgeving:

- **Inhoud creëren en importeren**
 - Documenten: je kunt daar Officedocumenten (MS Word-, MS Excel- en MS PowerPoint-bestanden) importeren of zelf webpagina's maken en deze beschikbaar stellen van de gebruikers.
 - Links: je kunt er de gebruikers leiden naar inhoud die zij elders op het internet vinden. Dit zorgt ervoor dat je vlot internetinfo ter beschikking kan stellen. Ook interactieve toepassingen die op het net staan, zijn zo makkelijker bereikbaar.
- **Communicatie**
 - Forums: je kunt er schriftelijke discussies opzetten tussen alle gebruikers van een cursus. Door in groepen te werken kun je ook privéforums aanmaken die slechts toegankelijk zijn voor de gebruikers binnen die groep. DiLeAHS biedt zo alternatieve mogelijkheden tot interactie en het gezamenlijk werken aan groepswerken.
 - Aankondigingen: je kunt een aankondiging zetten op de website van jouw cursus en die eventueel ook nog eens via e-mail versturen naar alle of een aantal gebruikers. De aankondigingen die je naar alle gebruikers stuurt worden eveneens opgeslagen binnen de cursus zodat deze archieflijst ook vanaf de cursus bekeken kan worden.
- **Bestanden uitwisselen**
 - Studentenpublicaties: de gebruikers kunnen via DiLeAHS bestanden inleveren. De lesgever bepaalt of de bestanden zichtbaar zijn voor de medegebruikers of enkel voor hem.
 - Dropbox: de gebruikers kunnen ook bestanden inleveren die enkel zichtbaar zijn voor lector. De gebruiker kan er zelf (achteraf bijv.) wel nog wijzigingen in aanbrengen, maar andere gebruikers kunnen daar niet aan.
 - Opdrachten: de gebruikers kunnen via DiLeAHS ook een examenopdracht indienen. De lector kan een einddatum instellen, zodat na deze datum geen opdrachten meer kunnen worden ingediend. De lector kan individuele en groepsopdrachten aanmaken en gemakkelijk feedback geven op een opdracht.
- **Structureren van het leerproces**
 - Agenda: je kunt zo voor alle gebruikers jouw planning communiceren.
 - Leerpad: je kunt zo een leerpad importeren of zelf aanmaken. Een dergelijk leerpad kan multimediale inhoud bevatten, oefeningen, communicatie activiteiten. Het leerpad volgt de voortgang van de cursist op en standaardiseert de navigatie door middel van een inhoudstafel aan de linkerkant.
 - Oefeningen: hier kun je Hot Patatoes, Q-Port oefeningen importeren. Als lesgever krijg je de resultaten van alle studenten en oefeningen te zien.
- **Evaluatie en opvolging**
 - Tracking: zo krijg je een zicht op de trafiek binnen de cursus: de meest bekeken documenten, meest gebruikte oefeningen...

-
- Gebruikers > tracking: De tracking die zich voor elke cursist individueel in de gebruikersmodule bevindt, geeft informatie over aantal en tijdstip van inloggen, voortgang in de leerpaden, ...

- **Groepen**

- Studenten kunnen zichzelf in groepjes indelen of de lector kan zelf groepjes samenstellen
- Eénmaal groepen zijn aangemaakt beschikt elke groep over een eigen ruimte om documenten te delen en om op een forum om met elkaar te communiceren.
- Aankondigen kun je dan per groepje kenbaar maken.
- Bij opdrachten kun je groepsopdrachten aanmaken.

Voordelen?

- Bij de start van de opleiding worden studenten vertrouwd gemaakt met DiLeAHS, waardoor de meeste studenten het medium kennen.
- Het DiLeAHS-platform wordt ook niet alleen gebruikt voor cursussen maar ook om aankondigingen te doen, lessenroosters en opleidingsinfo te verspreiden... enz. zodat studenten noodzakelijkerwijs heel regelmatig DiLeAHS moeten consulteren. Daardoor kan de stap naar jouw cursus makkelijker gezet worden.
- Je kunt werken met groepen en daardoor bijv. snel communiceren met een (deel van een) klas.

Valkuilen?

- Het is belangrijk om in de documenten, aankondigingen, links... een heldere (mappen)structuur aan te brengen. Anders wordt de cursus al snel een allegaartje waarbinnen het moeilijk is om de juiste info terug te vinden.
- Soms leidt het enorme aanbod aan (aanvullende) documenten, oefeningen, teksten... ook tot verwarring. Het moet voor studenten dan ook heel duidelijk zijn wat van hen verwacht wordt en op welke manier zij met dit materiaal kunnen of moeten omgaan.
- Bij de tracking-functie stellen wij ons wel vragen. Als je daar gebruik van maakt, dan dienen studenten daar ons inziens goed van op de hoogte te zijn.

Hoe via de Arteveldehogeschool aan dit hulpmiddel geraken?

Surf naar <http://dileahs.arteveldehs.be/> om de digitale leeromgeving op te roepen. Je komt dan op een pagina terecht waar je jouw e-mail gebruikersnaam en paswoord dient in te geven. Druk vervolgens op OK om in te loggen.

Een nieuwe cursus op DiLeAHS kan je laten aanmaken door contact op te nemen met Stijn Mistiaen (09/235.20.64 of stijn.mistiaen@arteveldehs.be).

Als student of medewerker van de Arteveldehogeschool kan je je inschrijven voor alle opengestelde cursussen binnen DiLeAHS.

Waar kan je iets meer over dit hulpmiddel vinden?

Op DiLeAHS vind je op de ICTO info-site:

http://project.arteveldehs.be/icto/icto/bestanden/dileahs_handleiding.pdf een handleiding voor lesgevers.

Mindmaps tools

Waarover gaat het

Een mindmap is een grafisch schema (of informatieboom) dat vertrekt van een centraal onderwerp en daaraan bijzaken en verwante concepten linkt.

Er bestaan verschillende computerprogrammaatjes voor het uitwerken van mindmaps.

Een korte beschrijving

Bij het opmaken van mindmaps link je dus verschillende begrippen aan elkaar. Er zijn geen formele restricties voor het soort van linken dat je gebruikt, maar vaak hanteert men kleuren, woorden en lijnen. De verschillende elementen worden ingedeeld naar belang en in groepen of gebieden voorgesteld. Concreet noteer je bij een mindmap het centrale onderwerp in het midden en worden daar omheen verbindingen toegevoegd.

Je kunt mindmaps gebruiken bij:

- je lesvoorbereiding, tijdens het brainstormen rond een lesopdracht, thema... en als geheugensteun tijdens het lesgeven;
- het studeren voor het schematiseren van grotere gehelen, het samenvatten en het leggen van onderlinge relaties; Mindmaps kunnen helpen om details van hoofdzaken te onderscheiden en informatie logisch te ordenen in het geheugen.
- het reflecteren in functie van een analyse van eigen competenties en een zelfevaluatie;
- het uitwerken van een traject of stappenplan.

Je kunt zelf mindmaps toevoegen aan je cursus of studenten stimuleren (verplichten) een mindmap te maken van een hoofdstuk of cursusdeel.

Voordelen?

- Door op een consequente manier de semantische structuur aan te geven, zal het geheugen na het bestuderen van de mindmap achteraf de betreffende informatie gemakkelijker kunnen reproduceren.
- Bij het opmaken van mindmaps stimuleer je het gebruik van beide hersenhelften, wat het verwerken van de informatie bevordert.
- Visueel ingestelde studenten ervaren mindmaps vaak ook als ondersteunend. In een oogopslag hebben ze zo een zicht op de structuur.
- Deze methode kan ook gebruikt worden om meer gemotiveerd aan een bepaalde taak te beginnen.
- De niet lineaire manier van voorstellen kan ook helpen om de onderlinge relaties tussen begrippen te verduidelijken.

Valkuilen?

- In het begin is het vaak lastig om alles in mindmaps te zetten, maar gaandeweg krijg je de techniek steeds beter onder de knie.
- Een mindmap is vaak persoonsgebonden: de beste mindmap is de mindmap die je zelf hebt gemaakt. Let dus op met het gebruik van mindmaps van anderen.
- Een mindmap kan zeker helpen om een stuk leerstof te verwerken en te

memoriseren, maar daarmee is dit stuk leerstof nog niet gememoriseerd.

- Niet alle leerstof leent zich even goed tot het maken van mindmaps.

Hoe via de Arteveldehogeschool aan dit hulpmiddel geraken?

Via deze website <http://project.arteveldehs.be/llo/mindmap/index.htm> kan je verschillende gratis programmaatjes downloaden voor het aanmaken van mindmaps.

Waar kan je iets meer over dit hulpmiddel vinden?

Interessante links over mindmaps vind je op:

- <http://nl.wikipedia.org/wiki/Mindmap>
- <http://home.tiscali.nl/~cb002448/mindmappen/index.htm>
- http://freemind.sourceforge.net/wiki/index.php/Main_Page

Ook Googlen op "mindmaps" levert meteen een massa links op.

In de SOCIA bibliotheek vind je ook een boek dat o.a. over mindmaps gaat van Bernard Lernout:

LERNOUT, B. en PROVOOST, I., Leuker leren, een nieuw praktijkboek voor breinvriendelijk studeren. Antwerpen, De Boeck, 2003, 411 blz.

Bestanden opslaan als PDF

Waarover gaat het

In een groot aantal Microsoft Office-systeem 2007-programma's kun je bestanden als PDF (Portable Document Format) opslaan. Het grote voordeel daarvan is dat als deze PDF-bestanden worden afgedrukt of online worden bekeken, de opmaak van deze PDF-bestanden behouden blijft en dat de gegevens in deze PDF-bestanden slechts moeilijk kunnen worden gewijzigd.

Een korte beschrijving

Met PDF blijft de opmaak van documenten behouden en kunnen bestanden worden gedeeld.

Om een PDF-bestand te maken van je MS Word, MS Excel of MS PowerPoint-bestand, moet je een **PDF-creator** op je computer installeren.

Om een PDF-bestand te bekijken, moet je een **PDF-reader** op je computer installeren.

Voordelen?

- De opmaak van je document blijft dus behouden. De 'ontvanger' moet dus niet dezelfde (MS Word)versie van de lector hebben, om diens documenten te kunnen 'lezen'.
- De 'ontvanger' kan dus ook niet zomaar de gegevens of de opmaak van het bestand wijzigen.

Valkuilen?

- Het laatste voordeel is meteen ook het grootste nadeel. Als je een bestand als PDF hebt opgeslagen, kun je het niet meer direct wijzigen met het Office 2007-programma waarmee je het bestand hebt gemaakt. Je kunt alleen wijzigingen aanbrengen in het oorspronkelijke Office 2007-bestand in het Office 2007-programma waarmee je het bestand hebt gemaakt en vervolgens als PDF hebt opgeslagen.

Hoe via de Arteveldehogeschool aan dit hulpmiddel geraken?

Je kunt een PDF-creator gratis downloaden via de ICTO-site op DiLeAHS:

<http://project.arteveldehs.be/icto/icto/menu.asp>

Dit kan ook via:

<http://www-pdfcreator.com/?hop=purchase01&qclid=CPay95CzwpUCFQ6S1QodjmnCPg>

Je kunt een PDF-reader gratis downloaden op:

<http://www.adobe.com/nl/products/acrobat/readstep2.html>

Waar kan je iets meer over dit hulpmiddel vinden?

Op DiLeAHS vind je op de ICTO info-site:

[http://project.arteveldehs.be/icto/PDF bestanden aanmaken.pdf](http://project.arteveldehs.be/icto/PDF%20bestanden%20aanmaken.pdf) een handleiding voor lesgevers om PDF-bestanden te maken

Powerpoints inpakken voor cd of internet

Waarover gaat het

Met de functie 'Inpakken voor cd' in Microsoft Office PowerPoint 2003 kun je één of meer PowerPoint presentaties inclusief ondersteunende bestanden naar een cd kopiëren. De Microsoft Office PowerPoint Viewer wordt dan standaard meegeleverd op de cd en zorgt ervoor dat de ingepakte presentaties kunnen worden weergegeven op een andere computer ook als PowerPoint hierop niet is geïnstalleerd.

Een korte beschrijving

Door een PowerPoint presentatie 'in te pakken voor CD' bevat je CD dus 2 bestanden:

- je PowerPoint presentatie,
- een PowerPoint Viewer.

Die PowerPoint Viewer is een programma waarmee je presentaties kunt weergeven op computers waarop Microsoft PowerPoint niet is geïnstalleerd.

Die PowerPoint Viewer wordt dus automatisch mee ingepakt met je presentatie, maar je kunt deze weglaten als je zeker weet dat op de computer waarop je de cd wilt uitvoeren, PowerPoint is geïnstalleerd of als je presentaties kopieert naar een archief-cd.

Voordelen?

- Mensen die geen PowerPointsoftware hebben kunnen toch jouw presentaties bekijken.

Valkuilen?

- Let op! De opdracht 'Inpakken voor cd' is alleen beschikbaar als je een presentatie in Microsoft PowerPoint hebt geopend.
- Het is een goede gewoonte om na te gaan welke persoonlijke en verborgen informatie de presentatie bevat en te bepalen of je deze informatie wilt meesturen voordat je anderen een kopie van de presentatie geeft.
- De PowerPoint Viewer ondersteunt geen PowerPoint 95- of eerdere bestandsindelingen. Alleen bestanden die compatibel zijn met PowerPoint 97 of hoger kunnen wel worden bekeken met de PowerPoint Viewer.

Hoe via de Arteveldehogeschool aan dit hulpmiddel geraken?

Je kunt PowerPoint viewer ook gratis downloaden via:

<http://www.microsoft.com/downloads/details.aspx?familyid=428d5727-43ab-4f24-90b7-a94784af71a4&displaylang=nl>

Waar kan je iets meer over dit hulpmiddel vinden?

(Hyper)links maken

Waarover gaat het

Een hyperlink (of kortweg link) leggen, betekent dat je in een document een verbinding maakt met een internetpagina.

Door een hyperlink te gebruiken (d.w.z. door er op te klikken) krijg je een (gedeelte van een) site te zien.

Het is een interessant instrument om in je (online)documenten verwijzingen op te nemen naar andere informatie op je eigen site of op andere internetsites.

Een korte beschrijving

Om een link te leggen naar een webpagina ga je als volgt te werk:

1. Selecteer in je (word)document het woord of de woorden waarvoor je een hyperlink wil maken.
2. Klik erop met de rechtermuisknop en kies 'hyperlink'.
3. Vul in de adresbalk de (home)page of het webadres in waarnaar je wil linken.
4. Kies bij doelframe voor 'nieuw venster'.

In MS Word kan je ook een link naar een website of mailserver maken als je een web- of mailadres intikt en vervolgens entert.

Voordelen?

- Je kunt in je leereenheid verschillende verdiepingsniveaus aanbieden. Wie bijv. meer info wil over een bepaald onderwerp kan bijkomende inhoud via de hypertext openen.
 - Je kunt zo ook heel veel info over je onderwerp snel toegankelijk maken.
-

Valkuilen?

- Zorg er voor dat je de link altijd opent in een nieuw venster. Indien je dit niet doet en de gebruiker sluit de internetpagina naar waar de link verwijst, dan sluit hij meteen ook de cursus en moet hij (wellicht met enige ergernis) opnieuw inloggen op DiLeAHS.
-

Hoe via de Arteveldehogeschool aan dit hulpmiddel geraken?

Niet van toepassing

Waar kan je iets meer over dit hulpmiddel vinden?

Tik in de helpfunctie van MS Word 'hyperlinks maken' in en je krijgt diverse mogelijkheden. Ook bijv. om snel links naar andere documenten te maken.

Zippen van grotere bestanden

Waarover gaat het

Grote bestanden zijn soms moeilijk over een netwerk te versturen. Om dit te verhelpen kan je bestanden 'zippen'. Je comprimeert de data met bepaalde software waardoor je nieuw bestand minder bits heeft dan het oorspronkelijke.

Een korte beschrijving

Er bestaan verschillende gratis en betalende ZIP-programma's. Win-zip is bij ons meest gekend. Als je een Zip-programma hebt geïnstalleerd kan je één of meerdere bestanden en mappen tegelijk comprimeren.

Het verkleinen kan mogelijk eventjes duren, bij Win-zip, je ziet de vooruitgang in een groene horizontale balk die stilaan wordt opgevuld.

Voordelen?

- Je kunt zo makkelijker grotere bestanden versturen via e-mail.

Valkuilen?

Bij het Zippen krijg je regelmatig een scherm.

Dit scherm wil je aanzetten om geld te betalen om het programma te gebruiken. Dit is echter niet nodig, je kunt het programma gewoon gratis gebruiken door met je linkermuisknop op "Use Evaluation Version" te klikken.

Hoe via de Arteveldehogeschool aan dit hulpmiddel geraken?

Je kunt het programma gratis downloaden via <http://www.winzip.com>. Deze site is wel Engelstalig.

Waar kan je iets meer over dit hulpmiddel vinden?

Op seniorennet staat eveneens een link naar deze software met een beknopte heldere online cursus over Winzip in het Nederlands!

http://www.seniorennet.be/Pages/Thuis_op_internet/cursus_winzip/index.php

Articulate Ingesproken PowerPointpresentatie

Waarover gaat het

articulate PRESENTER

Quickly create Flash-based presentations and e-learning courses from PowerPoint.

Met dit programma kun je gesproken tekst en interactieve componenten toevoegen aan een standaard PowerPoint presentatie. Met een druk op de knop wordt jouw presentatie omgezet in professioneel uitziende en aantrekkelijke cursus in Flash formaat.

Een korte beschrijving

Articulate studio bestaat uit 2 delen

- Articulate Presenter werkt met Microsoft PowerPoint. Met Articulate Presenter kun je bestaande presentaties omzetten naar interactieve Flash presentaties. Zo kun je geluid, een zelf ingesproken tekst en een menusysteem toevoegen.
 - Quizmaker is een eenvoudig te gebruiken programma om snel interactieve toetsen mee te maken. Je kunt er vele soorten vragen mee maken: meerkeuze, goed/fout, gatentekst, hotspot, drag-and-drop en nog veel meer.
-

Voordelen?

- PowerPoint animaties worden vrijwel allemaal overgezet.
 - Je kunt eenvoudig gesproken tekst toevoegen in Articulate Presenter.
 - Er zijn meerdere publicatieopties (web, LMS, CD) mogelijk.
 - Je bekomt een aantrekkelijke presentatie met professioneel uiterlijk.
 - Het zijn kleine compacte bestanden dus geen bandbreedteproblemen.
 - Studenten hebben geen compatibiliteitsproblemen meer, wat met een MS PowerPoint wel kan gebeuren wanneer studenten een oudere versie hebben.
 - Je kunt dia per dia aanklikken.
 - Studenten kunnen het geluid als MP3 uploaden en afspelen op hun MP3-speler.
 - Zeer gebruiksvriendelijk.
 - Je kunt het leerproces sturen door oefeningen (soortgelijk aan Hot Patatoes en Q-port) in je PowerPoint te integreren.
-

Valkuilen?

- Slechts enkele laptops in de opleiding hebben dit programma.
 - Je moet per dia weten wat je wilt vertellen en welke animatie wanneer verschijnt.
 - Het leertempo wordt bepaald door diegene die de PowerPoint maakt.
 - Je hebt om de presentatie te kunnen afspelen wel het programma Adobe Flash Player nodig. Dit is gratis te downloaden op:
http://www.adobe.com/shockwave/download/index.cgi?Lang=Dutch&P1_Prod_Version=ShockwaveFlash
-

Hoe via de Arteveldehogeschool aan dit hulpmiddel geraken?

Momenteel is er een beperkt aantal laptops op onze campus aanwezig waar PowerPoint 2007 met Articulate opstaat. Je kunt wel al zelf een twee weken trial downloaden via:
<http://www.articulate.com/products/presenter.php?qclid=CIHfvYKkrJUCFQ9oQgodhziEjQ>

Waar kan je iets meer over dit hulpmiddel vinden?

Je vindt een online tutorial (4 minuten) te bekijken via Flash op:

http://www.articulate.com/products/demos/presenter/getting_started/player.html

Vlot illustraties en foto's bekijken

Waarover gaat het

Op een website met veel foto's (denk aan Flickr, Google Afbeeldingen, MySpace, Picasa Web Albums, etc.) is

het jammer dat je voor het bekijken van foto's zo beperkt wordt.

Met PicLens kan je die foto's op het volledige scherm bekijken en er toch op een eenvoudige manier door navigeren.

Een korte beschrijving

Na het installeren van dit browserhulpje ziet u op een website met foto's op elke foto

onderaan rechts een extra pictogrammaatje

1. Wanneer je met de muis over een foto gaat, wordt het grijs afspeelknopje blauw.
2. Door erop te klikken, start je PicLens.
Uw computer verandert dan in een soort digitale lichtbak met een donkere interface zodat de foto's optimaal uitkomen.
3. Navigeren doe je met de muis of met de cursortoetsen, waarmee je de foto's voorbij laat 'vloeien'.
4. Zodra je 'stilstaat' of op een foto klikt, komt de muur tot stilstand en wordt nog verder ingezoomd op de foto
5. Na een paar seconde verdwijnt de rest van de interface en kun je met de cursortoetsen verder door de diashow navigeren.

Voordelen?

- Vooral erg handig bij het zoeken naar foto's en tekeningen op het internet.

Valkuilen?

- Je kunt jezelf verliezen in het eindeloos foto's bekijken.

Hoe via de Arteveldehogeschool aan dit hulpmiddel geraken?

Google eerst onder de naam: PicLens
Klik dan in op de site.
Het downloaden is gratis.

Je kunt het programma rechtstreeks downloaden via:
<https://addons.mozilla.org/en-US/firefox/addon/5579>
In dit geval moet je Mozilla Firefox als browser hebben.

Waar kan je iets meer over dit hulpmiddel vinden?

Beeldmateriaal comprimeren via Office

Waarover gaat het

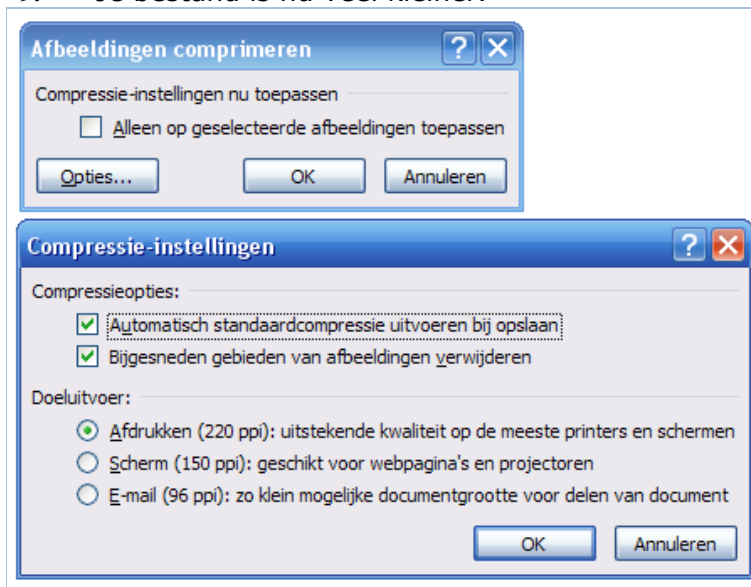
Door afbeeldingen kan de bestandsgrootte van je documenten / presentaties enorm toenemen. Als je ruimte op je vasteschijfstation wilt besparen en de downloadtijd wilt beperken, kun je de afbeeldingresolutie verlagen of een afbeelding comprimeren zonder verlies van kwaliteit of ongewenste informatie verwijderen, zoals de delen van een afbeelding.

Voorafbeeldingen met een hoge resolutie zoals foto's kan dit erg nuttig zijn. Voorbeelden hiervan zijn de bestandstypen .png , .jpeg of .jpg, .tiff, .bmp en .gif

Met de compressieopties in Microsoft Office Picture Manager kun je zowel de grootte als de afmetingen van afbeeldingsbestanden verkleinen, afhankelijk van de manier waarop je de afbeelding wilt gebruiken, zoals in webpagina's of e-mailberichten.

Een korte beschrijving

1. Open Word 2007 (of Excel of PowerPoint) en voeg een afbeelding in.
2. Selecteer je afbeelding door er gewoon op te klikken.
3. Klik in de werkbalk op Hulpmiddelen voor afbeeldingen - Opmaak. Deze optie verschijnt als je de afbeelding geselecteerd hebt zoals in stap 2 werd opgedragen
4. Links zie je de optie Afbeeldingen comprimeren. Klik deze optie aan.
5. Je kan de instellingen nog aanpassen via Opties...
6. Wanneer je op Opties... klikt, kan je de Compressie selecteren die je wenst.
7. Wanneer je aanpassingen werden gemaakt druk je op OK.
8. Tenslotte kies je nog of je alle afbeeldingen wil comprimeren of Alleen op geselecteerde afbeeldingen de compressie wil toepassen. Druk daarna op OK.
9. Je bestand is nu veel kleiner.

Voordelen?

- Dit werkt snel, je moet niets extra downloaden of veranderen van programma, het zit gewoon ingebouwd in Word, Excel en PowerPoint.

Valkuilen?

- Als je in een Microsofttoepassing een afbeelding invoegt, kun je alleen illustraties van het mediatype 'Foto's' optimaliseren omdat de andere typen illustraties vectorafbeeldingen zijn.

Hoe via de Arteveldehogeschool aan dit hulpmiddel geraken?

Waar kan je iets meer over dit hulpmiddel vinden?

Beeldmateriaal comprimeren via EasyResize

Waarover gaat het

Door afbeeldingen kan de bestandsgrootte van je documenten / presentaties enorm toenemen. Als je ruimte op je vasteschijfstation wilt besparen en de downloadtijd wilt beperken, kun je de afbeeldingresolutie verlagen of een afbeelding comprimeren zonder verlies van kwaliteit of ongewenste informatie verwijderen, zoals de delen van een afbeelding.

Vooraf bij afbeeldingen met een hoge resolutie zoals foto's kan dit erg nuttig zijn. Voorbeelden hiervan zijn de bestandstypen .png , .jpeg of .jpg, .tiff, .bmp en .gif. Met dit programmetje kunt u zowel de grootte als de afmetingen van afbeeldingbestanden verkleinen, afhankelijk van de manier waarop u de afbeelding wilt gebruiken, zoals in webpagina's of e-mailberichten.

Een korte beschrijving

De eerste keer dat je EasyResize gebruikt moet je éénmalig twee instellingen doen:

- de breedte of hoogte die uw afbeelding moet krijgen, aangeven;
- de maximale bestandsgrootte die uw afbeelding mag hebben, aangeven.

Deze waarden sla je op en worden daarmee bewaard. Elke keer dat je foto's gaat comprimeren doet EasyResize dit op basis van de door jou ingestelde waarden. Uiteraard kun je deze waarden later veranderen en weer opslaan.

Voordelen?

- Je kunt er de grootte van je afbeeldingen verkleinen of vergroten (schalen). Bijvoorbeeld van 2300 naar 700 pixels. Dit gebeurt proportioneel d.w.z. de hoogte schaaft automatisch mee met de door jou gekozen breedte van de afbeelding.
- Je kunt ook de bestandsgrootte onder een bepaalde waarde brengen. Bijvoorbeeld maximaal 30 kb.
- Je kunt het formaat van uw afbeelding (bijvoorbeeld .gif of .bmp) omzetten naar .jpg. Dit is het meest gebruikte formaat op het internet.
- Je kunt een vast formaat instellen voor een reeks foto's. Dit is handig als je foto's van eenzelfde breedte wilt gebruiken voor bijv. een webpagina (bijv. breedte = 300 dpi)

Valkuilen?

Hoe via de Arteveldehogeschool aan dit hulpmiddel geraken?

Je kunt het programma gratis downloaden via: <http://www.easyresize.nl/?pid=1>

Waar kan je iets meer over dit hulpmiddel vinden?

Beeldbewerking met Gimp

Waarover gaat het

GIMP is een zeer krachtig gratis programma voor beeldbewerking. Door de uitgebreide mogelijkheden en de vrije licentie is GIMP uitgegroeid tot een pakket dat zich kan meten met populaire commerciële programma's zoals Adobe Photoshop en Corel Draw bijvoorbeeld.

Een korte beschrijving

Met bepaalde software kan je de kenmerken van digitale afbeeldingen bewerken. Behalve zichtbare wijzigingen zoals contrast, helderheid, afmeting e.d. kunnen ook onderliggende eigenschappen worden gewijzigd zoals het bestandsformaat en de bestandsgrootte (zie ook fiche 'beeldmateriaal comprimeren').

De bestaande software zoals Photoshop of Corel Draw is voor de gemiddelde gebruiker zeer duur. *(Sommige fabrikanten van scanners en digitale camera's leveren bij hun producten gratis beeldbewerkingssoftware, afgeleid van deze programma's.)*

Een goed alternatief is GIMP (GNU Image Manipulation Program): een vrij softwareprogramma voor het bewerken van foto's en andere digitale beeldbewerking op de computer. De recentste versie is 2.4.6, uitgebracht op 30 mei 2008.

Voordelen?

- GIMP bevat alle opties die je nodig hebt voor het bewerken van foto's. Denk aan: verscherpen, kleuren verbeteren, contrast/helderheid aanpassen enz. Maar ook creatievere bewerkingen zijn mogelijk.
- GIMP is ook een zeer goed programma voor het ontwerpen van mooie grafische websites! Je kunt er bijvoorbeeld schitterende banners, logo's, buttons... mee maken.

Valkuilen?

- Doordat de software oorspronkelijk ontworpen is voor Unix-platformen (een vrij besturingssysteem ter vervanging van het betalende Windows), wijkt de interface behoorlijk af van de standaard zoals die is gezet voor Windows-programma's. Onderstaande link helpt je op weg met dit grafische programma.

<http://www.computertotaal.nl/web/show/id=815059/contentid=63188>

Van de Windows-versie zijn meerdere varianten te downloaden, die niet allemaal even goed zijn.

Kies daarom voor deze versie: <http://gimp-win.sourceforge.net/stable.html>

Hoe via de Arteveldehogeschool aan dit hulpmiddel geraken?

Je kunt het programma gratis downloaden via:

<http://gimp-win.sourceforge.net/stable.html>

Waar kan je iets meer over dit hulpmiddel vinden?

<http://dutchgimpers.nl/news.php>

Het doel van deze website is het gebruik van GIMP te stimuleren en Nederlandse GIMP gebruikers ondersteuning te bieden.

Heel wat interessante links vonden we bij:

http://www.leren.nl/rubriek/computers_en_internet/applicaties/grafisch/gimp/

You tube e.a. videotjes....

Waarover gaat het

YouTube is een website voor het kosteloos uploaden, bekijken en delen van videofilmjes door gebruikers.

Een korte beschrijving

Je vindt op YouTube heel wat rommel, maar tussen die rommel ligt soms wel een parel: een oorspronkelijk document, een historische opname, een leuke illustratie...

Probleem is dat je

1. die filmjes moet downloaden, daarvoor heb je een downloadprogramma nodig

Er zijn allerlei YouTube online tools om video's te downloaden en te converteren via je browser. Sommigen converteren naar Ipod, Divx, Mp3 en Avi

[All2convert downloader](#)

[HeyWatch downloader](#)

[KeepVid downloader](#)

[MediaConverter](#) TIP!

[SaveTube downloader](#)

[TGZ downloader](#)

[Vconvert downloader](#)

[VidGrab downloader](#)

[Vixy avi divx mp3](#)

[YouTube FLV retriever](#)

[ZamZar downloader](#)

2. die filmjes soms nog moet omzetten in een bestand dat je kunt afspelen met Windows Mediaplayer. Daarvoor heb je een downloadprogrammaatje nodig

YouTube standalone Windows applicaties om YouTube videos te downloaden en te converteren naar allerlei formaten zoals AVI, MP3, DIVX enz.

[KeepV converter](#)

[MaroonBox video player](#)

[MyVideo downloader](#)

[Orbit downloader](#)

[TubeSucker downloader](#)

[Vdownloader windows](#)

[VideoGet downloader](#)

[YouTube downloader](#)

[YouTube grabber windows](#)

Voordelen?

- Je kunt de videotje gratis downloaden en het aanbod is groot.
- Door filmjes in een digitale cursus in te voegen, krijg je afwisseling in het leermateriaal en kunnen studenten leerstof op een andere manier verwerken.

Valkuilen?

- Je kunt eindeloos veel tijd verliezen in het zoeken naar filmjes en soms heb je ook vrij snel het juiste fragment te pakken.
- Niet alle online converteerprogramma's werken goed. Soms is geluid en beeld niet goed gesynchroniseerd.
- Ze nemen heel veel diskruimte in beslag. Een filmje is vlug 22 MB.

Hoe via de Arteveldehogeschool aan dit hulpmiddel geraken?

De site van YouTube kan iedereen vinden via Google.

De meeste hulpprogrammaatjes zijn gratis te downloaden.

Als je dit van op je computer op school moet je dit wel via ICT doen. Een telefoontje naar de helpdesk is voldoende.

Waar kan je iets meer over dit hulpmiddel vinden?

De BV-databank....

Waarover gaat het

De BV-databank brengt beschrijvingen samen van bestaande studentgecentreerde en activerende leeromgevingen uit het Vlaamse hoger onderwijs.

De Arteveldehogeschool is een van de partners in dit project.

Een korte beschrijving

De BV-databank bestaat uit 3 componenten:

- 1 In het 'Bij Voorbeeld'-project wordt een vlot toegankelijke **online gegevensbank** ontwikkeld waarin concrete leeromgevingen systematisch worden beschreven. Belangrijk bij de selectie van de voorbeelden, is dat de leeromgevingen een voorbeeld zijn van hoe men studentgecentreerd en activerend onderwijs in het hoger onderwijs implementeert.
De voorbeelden worden systematisch beschreven en zijn herkenbaar en prototypisch van aard.
Onderstaande links leiden je naar 2 voorbeelden, afkomstig uit onze eigen opleiding 'sociaal werk'
<https://www.kuleuven.be/icto/bv/bvbank/voorbeeld.php?vbid=98>
<https://www.kuleuven.be/icto/bv/bvbank/voorbeeld.php?vbid=75>
 - 2 Aan de voorbeelden worden **onderwijskundige steekkaarten** gekoppeld. De onderwijskundige steekkaarten bevatten richtlijnen en adviezen over innovatieve onderwijsbenaderingen, werkvormen, media en evaluatiemethoden evenals specifieke didactische instrumenten of hulpmiddelen. Bij elke steekkaart horen één of meerdere voorbeelden waarin dit thema in de concrete leeromgeving aan bod komt.
Elke steekkaart wordt beschreven volgens eenzelfde stramien:
 - Waar gaat het over?
 - Waaruit bestaat het?
 - Waarvoor en hoe kan je het gebruiken?
 - Tips en valkuilen?
 - Wil je er meer over weten?
 - 3 Tenslotte bevat de databank ook een **woordenboek** met korte omschrijvingen van pedagogisch-didactische begrippen en instellingsspecifieke termen.
-

Voordelen?

- De uitgewerkte voorbeelden bevatten veel informatie en bijkomende links.
 - Het gaat om praktijkvoorbeelden, wat deze databank zeer bruikbaar maakt.
-

Valkuilen?

- Er zijn ook veel inspirerende voorbeelden van andere opleidingen. De vertaalslag maken naar toepassing voor onze eigen olods, kan enige creativiteit / flexibiliteit vragen.
-

Hoe via de Arteveldehogeschool aan dit hulpmiddel geraken?

Surf naar de website <https://www.kuleuven.be/icto/bv/bv.php>

Waar kan je iets meer over dit hulpmiddel vinden?

Digit@le Did@ctiek

Waarover gaat het

In het project Digit@le Did@ctiek kan je op maat en just-in-time ondersteuning krijgen bij het didactisch gebruik van ICT-middelen in het onderwijs. In dit kennismanagementsysteem vind je praktische ideeën voor het gebruik van ICT in het onderwijs. Bij de ideeën staat hoe je de ideeën zelf kunt toepassen in uw eigen onderwijspraktijk.

Het project Digit@le Did@ctiek wordt uitgevoerd door de Erasmus Universiteit Rotterdam, de Technische Universiteit Delft en de Rijksuniversiteit Groningen.

Een korte beschrijving

Op deze site vind je

- 180 concrete Ideeën voor het gebruik van ICT in onderwijs
- Praktische voorbeelden van digitale didactische werkvormen
- Concrete ervaringen van docenten met digitale didactische werkvormen
- Digitale varianten van moderne didactische werkvormen
- Digitale werkvormen voor grote en kleine groepen studenten
- Voorbeelden van digitale werkvormen in internationaal verband

Enkele voorbeelden van ideeën die je kunt raadplegen

Hoe maak je interactief leermateriaal voor zelfstudie?

Hoe kun je een wiki gebruiken om studenten gezamenlijk huiswerkopgaven te laten uitwerken?

Hoe zet je een weblog in als hoofdinstrument voor (buitenland)stage?

Hoe kan ik een digitaal portfolio gebruiken bij de stagebegeleiding van studenten?

Hoe verhoog ik middels een online forum begripsvorming en betrokkenheid van studenten?

Hoe houd ik rekening met verschillende gebruikers in mijn online vak/cursus?

Voordelen?

- Op het virtueel prikbord (open forum) kun je berichten, mededelingen, vragen, meningen enz. plaatsen waar andere leden op kunnen reageren.
 - Je kunt ideeën raadplegen, beoordelen of er ook zelf toevoegen.
-

Valkuilen?

- Om alle mogelijkheden te kunnen benutten, moet je je eerst registreren.
-

Hoe via de Arteveldehogeschool aan dit hulpmiddel geraken?

Niet van toepassing

Waar kan je iets meer over dit hulpmiddel vinden?

Iedereen kan Digit@le Did@ctiek bekijken, de website is vrij toegankelijk via: <http://www.digitaledidactiek.nl>

De website biedt nog meer, maar daarvoor moet je je wel eerst registreren.

Good Practices themasite

Waarover gaat het

De Good Practices themasite beschrijft, recenseert en publiceert Good Practices: goede voorbeelden van ICT-gebruik in hogescholen en universiteiten.

De Good Practices themasite bevat op dit moment 100 Good Practices vanuit 12 hogescholen en 14 universiteiten.

Een korte beschrijving

De site bestaat uit 3 componenten:

- 1 Bij **Good Practices** vind je praktijkvoorbeelden van ICT-gebruik in het hoger onderwijs. Good Practices zijn beschreven volgens een vaste indeling:
 - o een korte en een uitgebreide beschrijving,
 - o een demo of voorbeeld
 - o een recensie.Op dit moment vind je er zo'n 100-tal voorbeelden van Good Practices.
- 2 Bij **Leerzaam Gebruik** vind je voorbeelden hoe Good Practices gebruikt worden door docenten en opleiders.
- 3 Bij **GP idee** http://goodpractices.surf.nl/gp/gp_idee vind je prille praktijken die voorafgaan aan Good Practices.

Je kunt je ook abonneren op de digitale Nieuwsbrief, die maandelijks in je mailbox komt.

Voordelen?

Valkuilen?

Hoe via de Arteveldehogeschool aan dit hulpmiddel geraken?

Niet van toepassing

Waar kan je iets meer over dit hulpmiddel vinden?

Je vindt de site op de volgende URL: <http://goodpractices.surf.nl/gp/goodpractices>

CoWeB

Waarover gaat het

CoWeB of voluit Competentiegerichte OnderwijsWerkvormen En Beoordelingsvormen, biedt een overzicht van meer dan 30 competentiegerichte onderwijswerkvormen en beoordelingsvormen.

CoWeB is een initiatief van de dienst Onderwijsontwikkeling & Internationalisering van de Arteveldehogeschool.

Een korte beschrijving

De verschillende fiches zijn geordend:

- op basis van hun focus op de ontwikkeling of beoordeling van kennis, vaardigheden of attitudes (de componenten van een competentie)
- op de ontwikkeling of beoordeling van de competentie in zijn geheel (de integratie van alle componenten)

Zo gaat het o.a. over portfolio's, peerassessment, reflectieopdrachten, leergames...

Elke fiche bevat:

- een omschrijving
- een voorbeeld
- de doelen
- studentkenmerken
- de rol van de begeleider
- tips
- aangewezen evaluatievormen
- voordelen
- nadelen
- aanverwante vormen
- omkadering
- digitale ondersteuning
- verwijzingen voor wie meer wil weten

Je kunt zowel zoeken op werkvorm als evaluatievorm, maar er is ook een ingebouwde zoekrobot die je kan helpen.

Met één druk op de knop kan je alle informatie uitprinten.

Voordelen?

- De uitgewerkte voorbeelden bevatten veel informatie.
 - Het gaat om praktijkvoorbeelden wat deze databank zeer bruikbaar maakt.
-

Valkuilen?

- Er zijn ook veel inspirerende voorbeelden van andere opleidingen. De vertaalslag maken naar toepassing voor onze eigen olods, kan enige creativiteit / flexibiliteit vragen.
-

Hoe via de Arteveldehogeschool aan dit hulpmiddel geraken?

Surf naar:

<http://icto.arteveldehs.be/oeni/index.php?ticket=ST-119303-LZ2jyNxu5mZnBFurJCKlbdpNlpTDvAbajp6-20#>

Er staat ook een rechtstreekse links op de portaaliste van DiLeAHS.

Waar kan je iets meer over dit hulpmiddel vinden?

Een begrippenlijst

Om je wegwijs te maken in de newspeak die in deze brochure wordt gebruikt, voegen we hierbij een verklarende begrippenlijst. We maakten hierbij graag en veel gebruik van Wikipedia om deze woorden te verklaren.

Een vrij heldere en uitgebreidere Nederlandstalige site met internetterminologie (met termen per letter van het alfabet) vind je via:

<http://www.be-wired.nl/info/terminologie3.htm>

Afbeeldingsresolutie

De afbeeldingsresolutie of kortweg de resolutie van een foto of tekening is een term uit de digitale beeldbewerking, waarmee het aantal gebruikte pixels van een digitale foto wordt aangegeven.

Hoe hoger dat aantal pixels, hoe hoger de maximale resolutie van de foto en hoe beter de beeldkwaliteit. Probleem hierbij is dat daardoor ook de grootte van het bestand toeneemt en dat foto's met een grotere resolutie dus ook meer ruimte innemen op je schijf en ook moeilijker te verzenden zijn via e-mail bijvoorbeeld.

(A)synchrone interactie

Internetcommunicatie kan synchroon gebeuren. Dat betekent dat er tegelijkertijd communicatie tussen meerdere gesprekspartners mogelijk is. Dat kan bijvoorbeeld op een forum of via een chatroom. Asynchrone interactie betekent dat de communicatie niet tegelijkertijd loopt. E-mails zijn daar een voorbeeld van.

Bookmark

Netscape gebruikt het woord bookmark, Internet Explorer noemt het favorieten. Bookmark betekent 'boekenlegger' in het Nederlands. Als je een (internet) pagina interessant vindt en van plan bent om er vaker naar te kijken, kun je in je browser een bookmark van die pagina maken. De browser onthoudt dan het adres (URL) van de pagina. De volgende keer als je de pagina wil bekijken zoek je het bookmark op en haalt de browser automatisch de pagina voor je op.

Browser

Een webbrowser, in het Nederlands ook wel een internetbrowser of (web)bladeraar genoemd, is een computerprogramma om webpagina's te kunnen bekijken. Populaire browsers zijn: Windows Internet Explorer, Mozilla Firefox, Safari.

Comprimeren

Comprimeren is het opslaan van digitale gegevens (een tekst, een foto, een presentatie...) met minder bits dan de oorspronkelijke bestand. Daardoor neemt dit bestand minder ruimte op je schijf en kan het bijvoorbeeld ook sneller over een netwerk verstuurd worden.

Dropbox

Een dropbox is een elektronische brievenbus, waarin mensen een elektronisch opgeslagen tekst, tabel of tekening kunnen droppen, die dan door de ontvanger kan worden geopend en eventueel ook worden uitgeprint of opgeslagen.

Elo

ELO is de afkorting van elektronische leeromgeving.

Forum

Een (digitaal) internet forum of discussieforum is manier waarop mensen via het internet schriftelijk met elkaar in interactie kunnen treden.

Een forum heeft over het algemeen een hoofdpagina en wordt dan opgedeeld in verschillende onderwerpen.

Meestal kan elke gebruiker ook nieuwe onderwerpen aangedragen en reageren op de onderwerpen van een andere gebruiker. Op die manier worden of er wordt een oplossing gevraagd voor een specifiek probleem of wisselt men gewoon van mening over het onderwerp.

Freeware

Freeware is een vorm van software, waarvan de distributie vaak zonder of met weinig voorwaarden verbonden is en die onbeperkt zonder te betalen gebruikt mag worden.

Gekoppelde bestanden/objecten

Een gekoppeld bestand of object is een object of bestand dat is gemaakt in een bronbestand en wordt ingevoegd in een doelbestand. Tussen beide bestanden wordt een koppeling onderhouden. Het gekoppelde object in het doelbestand kan worden bijgewerkt als het bronbestand is bijgewerkt.

Googlen

Googlen is het werkwoord dat is afgeleid de populaire zoekrobot: Google. Het betekent op zoek gaan naar informatie, een afbeelding of een presentatie via Google.

Html-pagina

Html staat voor 'HyperTekst Markup Language'. Het is de taal waarin tekst voor internetpagina's wordt geschreven. HTML is vergelijkbaar met de codering in ouderwetse tekstverwerkers. Om bijvoorbeeld een woord vet te laten verschijnen worden er codes omheen gezet: vette tekst - de codes worden door de browser vertaald zodat je vette tekst te zien krijgt.

Hypertekst

Een hypertekst is altijd onderstreept en is meestal blauw. De tekst bevat een onzichtbare verwijzing naar een plek waar meer informatie met betrekking tot het onderstreepte woord te vinden is. Als je op hypertekst klikt, brengt je browser je naar die plek. Zie ook link. <http://www.be-wired.nl/info/terminologie2.htm> - top

Link

Een link is een vorm van hypertekst. Als van een link gesproken wordt, verwijst de hypertekst over het algemeen naar een URL buiten de website waarop je je bevindt, dus naar een pagina van een ander persoon of bedrijf.

Open source software

Open source software, soms ook open bron software genoemd, is computerprogrammatuur waarvan de broncode in te kijken en te veranderen is. Een computerprogramma bestaat meestal uit twee onderdelen:

- de software die wordt 'gedraaid' op de computer

- de 'broncode' waarmee deze software gemaakt is.

De broncode is niet nodig om de software te laten werken, maar om een stuk software aan te passen moet men wel de broncode hebben. Bij de meeste commerciële software is de broncode geheim. Indien gekochte software open source is, heeft degene die deze software gekocht heeft ook de beschikking over de broncode en kan hij hiermee de software aanpassen.

Gekende voorbeelden zijn:

- [Dokeos](#), [elektronische leeromgeving](#)
- [Firefox](#), de [Mozilla](#)-webbrowser
- De [GIMP](#), bewerken van foto's en plaatjes
- [Linux](#), een besturingssysteem dat in vele smaken verkrijgbaar is, zoals [Ubuntu/Kubuntu](#), [Debian](#), [Suse](#) en [Fedora](#)
- [Notepad++](#), een teksteditor
- [OpenOffice.org](#), het kantoorpakket voor thuis en op kantoor (en onderweg)
- [Sakai Project](#), een [elektronische leeromgeving](#)
- [Shareaza](#), een peer-to-peerapplicatie om bestanden te delen
- [OpenOffice.org](#), een vervanger voor MS Office
- [SquirrelMail](#), [webmailsoftware](#) als alternatief voor het commerciële Outlook Web Access
- [Thunderbird](#), het [Mozilla](#)-e-mailprogramma

Pixel

Pixel is een maateenheid en staat voor een enkel punt op het beeldscherm van de computer of in een digitaal beeld. Veel punten bij elkaar geven een beeld. Alles wat op het scherm te zien is bestaat uit een veelvoud van pixels. Het aantal pixels op een scherm (uit of aan) is bepalend voor de resolutie van het beeldscherm.

In principe geldt: hoe hoger de resolutie die het scherm aankan, hoe hoger de kwaliteit van het beeldscherm en de getoonde beelden. Hierbij moet wel worden aangetekend dat ook de verversingsfrequentie van het beeld sterk bijdraagt aan de waargenomen kwaliteit: een lage frequentie geeft een onrustig beeld dat bij lang ernaar kijken de ogen sneller vermoeit.

Pop-up

Een pop-up is in de internetwereld een nieuw, klein venster dat in de tekst verschijnt. Dit kan gebeuren als reactie op een klik van de gebruiker, ook op andere gebeurtenissen, zoals het laden of het verlaten van een pagina of het ontvangen van nieuwe e-mail.

Portaalsite

In internetverkeer wordt het woord portaalsite gebruikt als een webpagina die dienst doet als "toegangspoort" tot een reeks andere websites, die over hetzelfde onderwerp gaan. Het is een soort start- of hoofdpagina, die meestal ook als vertrekpunt en overzichtstabel dient voor verdere navigatie binnen een onderwerp.

Resolutie

Een term die wordt gebruikt om het aantal gebruikte pixels op bijvoorbeeld een beeldscherm te beschrijven. Hoe hoger dat aantal, hoe hoger de maximale resolutie van het scherm.

Resolutie is eigenlijk het oplossend vermogen van een optisch apparaat. Door de vooruitgang in de technologie werd het mogelijk het oplossend vermogen te verbeteren. Het resultaat was dat op een in afmeting gelijkblijvend oppervlak, meer optisch actieve elementen (pixels) konden worden gerealiseerd. Wanneer de

resolutie van een beeldscherm wordt verhoogd, kunnen meer pixels op dat scherm worden getoond. In de loop van de tijd werd het begrip resolutie meer en meer (oneigenlijk) toegepast voor het aanduiden van het absolute aantal pixels in plaats van het aantal pixels per oppervlak.

Share ware

Shareware is een marketing methode voor software waarbij een software programma gratis is te gebruiken gedurende een bepaalde periode en onder bepaalde voorwaarden. Na deze gratis proefperiode dient een betaalde licentie aangeschaft te worden voor het gebruik van de software.

De voorwaarden hebben vaak betrekking op:

- wie er rechten op distributie van de software hebben. Dit kan iedereen zijn, maar ook een selecte groep.
- dat gebruikers de software kunnen proberen in een proefperiode, voordat er tot betaling moet worden overgegaan.

Door software als shareware te verspreiden, verlaagt de producent vaak zijn kosten, omdat er bijvoorbeeld geen verpakking nodig is, en verspreiding kosteloos wordt afgehandeld door derden.

Tracking

Tracking betekent letterlijk opsporen. In de digitale wereld wordt dit vertaald naar alles wat te maken heeft met het opsporen van het digitaal gebruik van bepaalde zaken.

Op DiLeAHS kan je via de trackingfunctie bijv. opsporen wie, wanneer, welke documenten heeft gedownload of het forum heeft gebruikt.

Tutorial

Een tutorial is een online handleiding bij een bepaald softwarepakket.

Uitpakken

Uitpakken is het tegenovergestelde van comprimeren of zippen. Daarmee kan je dus een gecomprimeerde of gezippte tekst in zijn oorspronkelijke staat herstellen.

URL

Een URL of Uniform Resource Locator is een adres op het Internet. Door er op te klikken of hem in te tikken op het adresbalkje van je browser kan je browser de betreffende internetpagina terugvinden.

De URL van de Arteveldehogeschool bijvoorbeeld is www.arteveldehs.be.

Vrije software

Vrije software is de verzamelnaam van software die tegenwoordig vooral verspreid wordt onder de GNU General Public License (GPL), deze licentie geeft de gebruikers van deze software de volgende vier vrijheden:

- De vrijheid om het programma te gebruiken voor elk doel.
- De vrijheid om de manier waarop het programma werkt te bestuderen, en om het aan te passen aan je behoeften. Beschikbaarheid van de sourcecode is hiervoor noodzakelijk
- De vrijheid om het programma te verspreiden, zodat je je naasten kan helpen.

- De vrijheid om het programma te verbeteren en daarna te verspreiden, zodat de hele gemeenschap er voordeel uit kan halen. Beschikbaarheid van de broncode is hiervoor eveneens noodzakelijk.

Deze vier vrijheden worden in de talloze vrije softwarelicenties in min of meer grote variaties en nuances beschreven. De essentie van al deze licenties en de reden waarom ze tot de groep van de vrije software behoren, is dat de makers van de software hun gebruikers stimuleren om de software te helpen verbeteren en uit te breiden.

WIKI

Een wiki is een website waarop bezoekers zelf op een eenvoudige manier informatie kunnen toevoegen of aanpassen. Daarvoor is geen toestemming of toegangscode nodig (bij sommige wiki's moet je je wel eerst registreren).

De term is afgeleid van het woord wiki wiki, dat uit het Hawaïaans komt en 'snel, vlug, beweeglijk' betekent.

Bij een wiki kunnen bezoekers de eigenlijke informatie-inhoud van de site bewerken en is er één gezamenlijke tekst die door alle deelnemers wordt onderhouden (soms met plaatjes). Het idee is dat de kwaliteit van de informatie toeneemt wanneer iedereen wordt aangemoedigd het zelf te verbeteren.

Wiki's worden onder andere gebruikt om virtueel samen te werken en om kennis te delen. Een groep mensen onderhoudt bijvoorbeeld de gezamenlijke kennis rond een bepaald onderwerp in de vorm van een wiki.

Zippen

Zippen is een werkwoord dat is afgeleid van de extensie.ZIP die je soms achter een bestandsnaam ziet verschijnen. Door een bestand te "zippen" kan je verschillende dingen doen. Het belangrijkste is echter dat je daarmee:

- een bestand kan comprimeren, dat wil zeggen dat je de ruimte die de gegevens in beslag nemen ermee kan verkleinen. Het ZIP-bestand is kleiner dan de oorspronkelijke bestanden.
- een bestand kan archiveren. Je kunt ermee meerdere bestanden samen in één ZIP-bestand steken en ze zo eenvoudiger verspreiden zonder dat er essentiële onderdelen vergeten kunnen worden. Bovendien blijft de eventuele boomstructuur van bestanden en mappen behouden.

Zoekrobot

Een zoekrobot is een website waarmee je informatie op andere websites kunt opzoeken via trefwoorden. Populaire zoekrobots zijn: Google, Yahoo, MSN Web Search

4. Stimulerende links

Hieronder vermelden we een aantal stimulerende links die het uitwerken van materiaal voor activerend begeleid digitaal leren voor ons vergemakkelijkte:

<http://filolog.uni.lodz.pl/elise/e-course.html>

De ELISE e-course is bestemd voor leraars en trainers in die een volledig inzicht wensen in alle aspecten van overgang van traditionele onderwijsmethodes naar e-learning. De cursus is ontworpen op basis van een reeks taken die je als de leerling helpen om de juiste vragen te stellen in elk stadium van het complexe proces van besluitvorming en om duidelijke en beknopte antwoordstrategieën te ontwikkelen voor de problemen die zich hierbij stellen.

<http://www.google.com/google-d-s/intl/nl/tour1.html>

Een website waarmee je uw werk online kan zetten en delen. Je kan er mee

- snel bestanden maken, bewerken en uploaden;
- uw bestaande documenten en presentaties importeren;
- bestanden openen en bewerken vanaf elke locatie Het enige wat u nodig heeft is een webbrowser. Uw documenten worden veilig online opgeslagen.
- Bestanden wijzigingen en delen in realtime. Je kan mensen uitnodigen om documenten te delen en samen te brengen en ze tegelijkertijd te wijzigen.

Het is gratis, u betaalt helemaal niets.

<http://www.gadgetsenonderwijs.nl/labels/software.html>

Een verzamelsite met allerlei gadgets voor op uw computer. Sommige gadgets zijn zeker leuk, andere zijn alleen maar leuk.

<http://people.mech.kuleuven.be/~bruyninc/etos/>

Deze webstek verstrekt informatie over het nut van Vrije Software in het onderwijs.

<http://users.telenet.be/kraeye/index.htm>

Deze website van een collega van de Arteveldehogeschool heeft als bedoeling de integratie van ICT in het onderwijs te versnellen en te verbeteren. Dit wil hij realiseren door alle beschikbare materiaal zoveel als mogelijk gratis beschikbaar te stellen op deze website.

<http://www.klascement.net/>

Deze website in samenwerking met het Vlaams ministerie voor onderwijs brengt alle initiatieven samen. De freeware van de virtual school, werkbladen, lesvoorbereidingen, foto's... en ga zo maar verder. Dit is dé portaalsite voor de Vlaamse scholen - weliswaar vooral bedoeld voor lager onderwijs.

Wel eerst (gratis) registreren!

- ▶ Eduware: gratis educatieve software
- ▶ Edudocs: gratis lesfiches, werkbladen...
- ▶ Edusites: interessante websites
- ▶ Edunieuws: heet van de naald
- ▶ enz...

5. Bronnenlijst

Boeken

- BRANDT, W. & P. Van Petegem, Een draaiboek voor de ontwikkeling van open-leermateriaal, 2004, Acco Leuven, 134 p.
- BORREMANS, A., Zelfstudiepakketten ontwikkelen en gebruiken, in Belmans R. (redactie), Studentgecentreerd onderwijs, verslagboek onderwijscongres, Mechelen, Katholieke Hogeschool, 1997, p. 79 – 90.
- BOURN Diana ; BOOTLE Keith , Evaluation of a distance learning, post graduate Advanced Award in Social Work programme for child and family social work supervisors and mentors (L'évaluation d'un programme à distance de troisième cycle en travail social pour superviseurs et mentors), Taylor & Francis, London, ROYAUME-UNI (1981) (Revue), 2005, vol. 24, n°3, pp. 343-362 [20 page(s) (article)] (1 p.1/2)
- DELHOOFEN, P., De student centraal – handboek zelfgestuurd onderwijs, Groningen, Wolters Noordhoff, 180 p.
- THYER, B., ARTELT, T., MARKWARD, M., DOZIER, C., Evaluating Distance Learning in Social Work Education: A Replication Study., Journal of Social Work Education, v34 n2 p291-95 Spr-Sum 1998
- VALCKE, M., Onderwijskunde als ontwerpwetenschap, Gent, Academia Press, 2000, 402 p.

Brochures

- NHA, Studiegids, Antwerpen, 2006, 78 p.

Niet-gepubliceerde nota's

- BALLEGEER, C., BORREMANS, A. ea, Handleiding voor het cursusteam, Brussel, Studiecentrum Open Hoger Onderwijs, 1992, 116 blz.
- Bednet: Afstandsonderwijs aan langdurig zieke kinderen, Leuven, Bednet, 2006, 8 p.
- BRANDT, W., Op naar een studentgecentreerde leeromgeving, Edubron, handouts studiedag 4 september 2003, 25 blz.
- EHSAL, Werken aan zelfwerkzaamheid – zelfstudiepakketten – praktijk sessie, Brussel, Ehsal, 4 juni 1998, 100 p.
- Open Universiteit Nederland: Opleiding Actief Leren studiegids masteropleiding, Open Universiteit Nederland, mei 2006, 36 p.
- SAP, Henk, Basischecklist bij het opmaken van cursussen voor begeleide zelfstudie, Gent, Arteveldehogeschool, 7 blz.
- SAP, Henk, Checklist begeleide zelfstudie, Gent, Arteveldehogeschool, 2006, 2 p.
- SAP, Henk, Handleiding bij het gebruik sjabloon delta, Gent, Arteveldehogeschool, 8 blz.
- SAP, Henk, Schriftelijk studiemateriaal ontwikkelen, Gent, Arteveldehogeschool, handouts studiedag, 14 blz.
- SAP, Henk, Schriftelijk zelfstudiemateriaal ontwikkelen, Gent, Arteveldehogeschool, handouts studiedag 16 en 17 januari 2006, 20 blz.
- VALCKE, M., Developing printed distance education materials, an introduction, Gent, Universiteit gent, augustus 2006, 38 blz.
- VALCKE, M., Ontwikkelen van zelfstudiematerialen: competentiegericht?, Gent, Universiteit gent, 31 augustus 2006, handouts studiedag, 11 p.
- VALCKE, M., Zelfstudiemateriaal ontwikkelen, Gent, Arteveldehogeschool, handouts onderwijsdag 2006.
- VAN PETEGEM, P., Zelfstandig leren in het open leercentrum – op zoek naar de bibliotheek, VVBAD, handouts studiedag 4 december 2003, 20 blz.
- X, Omgaan met leerprocessen, Leuven, VVKHO, handout studiedag 2000, 45 blz.
- X., Begeleide zelfstudie: een brochure voor docenten, Leuven, KUL – dienst Universitair Onderwijs, 1996, 24 blz.

Electronische bronnen

<https://addons.mozilla.org/en-US/firefox/addon/5579>
<http://cdis.missouri.edu/CourseList/SocialWork.htm>
<http://dutchgimpers.nl/news.php>
<http://filolog.uni.lodz.pl/elise/e-course.html>
<http://gimp-win.sourceforge.net/stable.html>
<http://goodpractices.surf.nl/gp/goodpractices>
<http://hotpot.klascement.net/>
<http://iwp.cs.utwente.nl/Vaardigheden/vaardigheden.html>
<http://openuniv.ugent.be/>
<http://people.mech.kuleuven.be/~bruyninc/etos/>
http://project.arteveldehs.be/icto/icto/bestanden/dileaahs_handleiding.pdf
<http://project.arteveldehs.be/icto/icto/menu.asp>
http://project.arteveldehs.be/icto/PDF_bestanden_aanmaken.pdf
<http://project.arteveldehs.be/llo/mindmap/index.htm>
http://unibuc.ro/en/spec_saascidd_en
<http://users.pandora.be/henk.verdru/hotpot/>
<http://users.telenet.be/kraeye/index.htm>
<http://vdab.be/webleren/>
<http://www.anywize.net> Het Anywizenummer van onze hogeschool is 5177-37
http://www.articulate.com/products/demos/presenter/getting_started/player.html
<http://www.bednet.be/>
<http://www.be-wired.nl/info/terminologie3.htm>
<http://www.bis.vlaanderen.be/start.html>
<http://www.computertotaal.nl/web/show/id=815059/contentid=63188>
<http://www.digitaledidactiek.nl>
<http://www.easyresize.nl/?pid=1>
<http://www.gadgetsenonderwijs.nl/labels/software.html>
<http://www.google.com/google-d-s/intl/nl/tour1.html>
<http://www.icic.be>
<http://www.katho.be/open-hoger-onderwijs.asp>
<http://www.klascement.net/>
<http://www.kuleuven.ac.be/admin/du/niv3p/du-i33.htm>
<https://www.kuleuven.be/icto/bv/bv.php>
<http://www.kuleuven.be/schoolverlater/studeren/zelfstudie.htm>
http://www.leren.nl/rubriek/computers_en_internet/applicaties/grafisch/gimp/
<http://www.msu.edu/~swdisted/>
<http://www.nha.be/index.html>
<http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/studenten/ou.htm#wie>
<http://www.openuniversiteit.uhasselt.be/opleidingen.asp>
<http://www.ou.kulak.be/>
<http://www.ou.nl/>
http://www.projectx2002.org/Hot_Potatoes/hot_potatoes_intro.htm
http://www.seniorennet.be/Pages/Thuis_op_internet/cursus_winzip/index.php
<http://www.softchalk.com/>
http://www.ua.ac.be/main.aspx?c=*OPENUNIV
<http://www.winzip.com>

Deze brochure is een uitgave van

Opleiding Sociaal werk
Sint-Annaplein 31
9000 Gent

Voor meer info
kan je steeds terecht bij

Philippe Bocklandt
Tel 09 223 59 05
e-mail philippe.bocklandt@arteveldehs.be